

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ
„ПРАКТИКУМ ПО ОПТОМЕТРИСКИ И ОФТАЛМОЛОШКИ ИНСТРУМЕНТИ”
ОД ДОЦ. Д-Р СТРАХИЛ ГАЗЕПОВ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2002-165/22 од редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 3.9.2019 година, избрана е рецензентска комисија во состав:

- д-р Лечезар Војнов, редовен професор, шеф на Катедра при Воено-медицинска академија - Софија,
- д-р Атанас Калајџиев, доцент, Воено-медицинска академија - Софија.
- д-р Горги Шуманов, редовен професор, Медицински факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти” од доц. д-р Страхил Газепов, наменет за студентите на студиската програма Оптометрија и очна оптика, интегрирани студии од прв циклус на ВЗШ, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Приложениот ракопис за практикум со наслов „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти” е наменет за студентите на студиската програма Оптометрија и очна оптика, интегрирани студии од прв циклус на ВЗШ, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, за предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти, што се изучува како задолжителен предмет во петтиот семестар, со фонд на часови 2+2+1 и носи 5 кредити. Приложениот практикум е во согласност со предметната програма и целосно ја опфаќа наставната материја за практична настава за предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти за студиската програма од прв циклус на ВЗШ, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за обемот на ракописот: Практикумот со наслов „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти” од доц. д-р Страхил Газепов е напишан на македонски литературен јазик и содржи вкупно 121 страници, во А4 формат. Користен е фронт Agial, со македонска поддршка, со големина на буквите 12 и проред 1,5. Ракописот е поделен во 12 поглавја, согласно со темите што се предвидени за обработка со предметната програма. Ракописот содржи вкупно 99 слики (фотографии, илустрации, графикони, табели и структурни формули). Техничкото уредување на практикумот е на завидно ниво и овозможува одлична прегледност на изложената материја. Ракописот за практикум содржи преглед на користената литература и детален предметен азбучен индекс. Обемот и содржината на ракописот за практикум целосно соодветствуваат со предвидениот фонд на часови за практична настава за предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти на студиската програма Оптометрија и очна оптика. Приложениот ракопис за практикум е во согласност со одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Практикум што обработува иста содржина досега не е објавен на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и во Република Северна Македонија и пошироко. Досега се објавени неколку практикуми и учебни помагала од областа на оптометријата и офталмологијата, меѓутоа приложениот ракопис за практикум со наслов „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти“ од доц. д-р Страхил Газепов како целина и како начин на обработка на материјата претставува автентично дело, каде што авторот на еден оригинален начин ги сублимира и систематизира скоро сите инструменти кои се користат во секојдневната пракса во работата на еден оптометрист. Притоа, начинот на кој е презентирани обработената материја целосно соодветствува со предзнаењата на студентите и со целите на предметната програма по предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти во рамките на студиската програма Оптометрија и очна оптика. За одбележување е дека обемот и комплексната материја е презентирани јасно и концизно, со користење на разбирлив јазик и стил на изразување, што ја прави приемлива за студентите за кои е наменет овој учебник и говори за компетентноста и посветеноста на авторот.

Краток опис на содржината: На главниот текст на приложениот ракопис за практикум му претходи краток предговор каде што авторот дава основни податоци за содржината и намената на учебникот, краток хронолошки преглед за настанувањето и континуираните напори за подобрување на квалитетот на текстот.

Главниот текст на приложениот ракопис за практикум е поделен во дванаесет поглавја, согласно со предметната програма за предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти на студиската програма Оптометрија и очна оптика.

Првото поглавје го носи насловот *Машини за сечење, обработка на рабови, дупчење и полирање на леќи - 1 дел*. Во оваа поглавје се опишани машини за изработка и брусене на леќи. Понатаму детално е опишан принципот на работа на автоматската машина за брусене, и тоа историски од првите автомати па хронолошки до денешно време. Од оваа тема студентите многу прецизно ќе ја видат разликата и предностите на автоматската машина над рачната машина за изработка на стакла.

Второто поглавје го носи насловот *Машини за сечење, обработка на рабови, дупчење и полирање на леќи - 2 дел*. Процес на операции и управување со автоматска машина за брусене на оптички стакла. Опишани се оперативните процедури и управување со мини лаб системот.

Третото поглавје е со наслов *Елементи за ориентација и децентрација на леќа*. Опишан е процесот на оцртување на рамка и шаблон, односно како се управува со Ise 1000 NT во Blocker Le системот. Авторот со лесно и јасно објаснување дава приказ во форма на неколку чекори, како и шаблони и слики како да се користи апаратот.

Четвртото поглавје е со наслов *Елементи за ориентација и децентрација на леќа - втор дел*. Во ова поглавје авторот дава објаснување за подесување на услови за понатамошна изработка, како што се видови на леќа, материјал на леќа, видови на рамка, како и подесување на услови и внес на податоци за приказ преку шаблони, слики и графикани. Спецификации на обработка за секој вид на рамки.

Петтото поглавје го носи насловот *Мерење на закривеност и дебелина на леќа*. Целта е студентите да се запознаат со процесот на изработка на монофокална леќа. За таа цел според дадениот рецепт се внесуваат податоците за приказ на леќи (FPD, PD, висина на оптичкиот центар и OSU), каде што со примери јасно е објаснет процесот и начинот на внесување на податоците.

Шестото поглавје е *Ленсметар*. Основен апарат во оптометриска лабораторија без кој не може да се замисли изработка на очила од една страна или пак да се провери веќе изработени очила при нов оптометриски преглед. Функцијата на ленсметарот го кажува самото име и служи да се одреди диоптријата на секое оптичко стакло, да се одреди аголот на цилиндричното стакло и да се постави односно центрира во положба која се бара во оптометриската рецепта за изработка на очила.

Седмото поглавје го носи насловот *Визиони карти*. Визиони карти се користат за одредување на острината на видот кај пациентите. Авторот објаснува неколку варијанти за определување на острината на видот: стандардниот Snellen тест кој се користи во поголем број прегледи, LogMAR тестот за острината на видот, кој се користи нашироко при слаб вид или при клиничко истражување, тестот за острината на видот со Lea-симболи од Месачусетс, кој се користи за испитување на острината на видот кај мали деца, табли за испитување на видот за блиску за кои се употребуваат оптотипите по Јегер (Jeger).

Осмото поглавје е посветено на Фороптер. Фороптерот се користи за мерење на рефрактивната грешка на пациентот и за одредување на информации за рецепт за очила. Во ова поглавје се обработени принципите на компетитивните на фориоптерот и тоа колку ја олеснува работата на оптометристот и постигнува поголема прецизност и комодија на пациентот. Има и краток историски осврт на развојот на апаратот и неговата неопходност како дијагностичка алатка. Потоа има детален опис на фороптерот кој го поседува УГД. По деталното практично упатство за примена на апаратот се опишани и техники на преглед со истиот и мерењето на растојанието на зениците со помош на фороптерот. Во вториот дел од темата детално се опишани и останатите начини на мерење на растојание на зениците и останатите начини на мануелно одредување на диоптрија со помош на класичен сет со стакла и пробна рамка.

Деветтото поглавје е *Ретиноскоп*. Во почетниот дел од темата авторот се осврнува на индикациите на офталмоскопија и на поделбата на директна и индиректна офталмоскопија. Во понатамошната разработка на темата детално се опишани директниот и индиректниот офталмоскоп и принципот и начинот на работа. На крајот од темата детално е опишана дигиталната офталмоскопија како врв во дијагностицирање од овој вид на ретината.

Десетто поглавје е Дигитални имиџинг техники. Во ова поглавје авторот детално го опишува принципот на ЕХО-графија на око и ЕХО-графите. Кратко авторот ги опишува практично како се изведува ЕХО-графијата со користење на анестезија и без неа, како и нејзината неопходност покрај за дијагностика и за биометрија на око, односно покрај мерење на око и одредување на диоптриска јачина на нашата природна леќа пред операција на катаракта.

Единаесетто поглавје е *Окуларна кохерентна томографија*. Во ова поглавје детално се опишува ОЦТ како апарат што претставува најсовремен апарат за дијагностика на око во денешно време. Прво е разработен принципот на работа на апаратот со помош на интерференција на светлината, потоа е разработен историскиот развој на техниката до денешно време, каде што постои таканаречено Ангио ОЦТ кое покрај томографијата на око прави и симулација на ФФА. Во вториот дел од темата детално е опишан апаратот со интерпретација на наодот кој го дава апаратот.

И последно **дванаесетто поглавје** е *Ласерска офталмоскопија*. Ова поглавје се однесува на флуоресцинската ангиографија која претставува инвазивна метода и која има ризици по здравјето на пациентот. Потоа е разработена и адаптивна оптичка ласерска офталмоскопија како современа метода за дијагностика на болестите на окото.

По дванаесетте поглавја кои го сочинуваат главниот текст на приложениот ракопис за практикум следува детална содржина на текстот, што е изработена квалитетно и прецизно и која дава јасен преглед на содржините што се обработени во рамките на практикумот и преглед на користената литература.

ЗАКЛУЧОК

Практикумот со наслов „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти“ од доц. д-р Страхил Газепов содржи материјал кој во целост ги задоволува потребите на наставниот план и програма по предметот Оптометриски и офталмолошки инструменти за студентите од студиската програма Оптометрија и очна оптика, интегрирани студии од прв циклус на ВЗШ, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Сите поглавја со практични материјали се на најдобар начин вклопени во единствена целина. Стилот на пишување е разбирлив, лесен за усвојување од страна на студентите за кои е наменет учебникот. Во него се застапени голем број слики, табели и шеми, што го прави приложениот текст да биде појасен и полесно разбирлив за студентите.

На мислење сме дека и овој практикум сигурно ќе претставува значаен придонес кон напорите за обезбедување медицинска литература, посебно од областа на оптометријата и офталмологијата, која е дефицитарна во нашата средина на македонски јазик.

Врз основа на увидот во приложениот ракопис со наслов „Практикум по оптометриски и офталмолошки инструменти” од доц. д-р Страхил Газепов, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип да ја усвои рецензијата, да го прифати ракописот како рецензиран практикум и истиот да биде публикуван во е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип.

Рецензенти

Д-р Лечезар Војнов, редовен професор, с.р.

Д-р Атанас Калајџиев, доцент, с.р.

Д-р Горги Шуманов, редовен професор, с.р.